

Retningslinje – Avbrudd i påbegynt straffegjennomføring etter konfliktrådsloven § 30

[Sist revidert](#): 01.09.2024

Godkjent av: FAG avdelingsdirektør

Innhold

1	Innledning.....	2
2	Saksbehandling.....	2
3	Avbrudd på grunn av ungdommens helsetilstand.....	3
4	Avbrudd ved særlig tungtveiende grunner	3
5	Avbrudd i forbindelse med klagesak	4
6	Fastsettelse av vilkår for avbrudd	4
7	Hvor lenge skal straffegjennomføringen utsettes eller avbrytes?	4
8	Oppstart etter avbrudd	5
9	Versjonslogg av dette dokumentet.....	5

1 Innledning

Gjennomføringstiden for ungdomsstraff og ungdomsoppfølging løper i utgangspunktet uten avbrudd fra ungdomsplanmøtet og fram til den fastsatte sluttdatoen. Det kan imidlertid oppstå forhold underveis som gjør det nødvendig å avbryte gjennomføringen, og dette er regulert i [konfliktrådsloven § 30](#). Konsekvensen av dette blir at sluttdatoen settes lengre fram i tid, og at ungdommen blir senere ferdig med straffen sin. Avbrudd av straffegjennomføringen skal bare skje dersom problemene ikke kan løses på annen måte.

Reglene om avbrudd i gjennomføringen etter § 30 gjelder tilsvarende for oppfølging i konfliktråd så langt de passer. Dette framgår av [konfliktrådsloven § 36](#) tredje ledd. Når det i dette rundskrivet vises til «ungdommen», gjelder det tilsvarende for siktede i sak om oppfølging i konfliktråd.

Denne retningslinjen gjelder *avbrutt gjennomføring* etter [konfliktrådsloven § 30](#). Den omhandler ikke *utsatt oppstart* av straffereaksjonene etter [straffeprosessloven § 459](#) eller utsatt oppstart av ungdomsstraff på grunn av kombinasjon med ubetinget fengsl.¹ Videre omhandler den ikke avbrutt gjennomføring som følge av vilkårsbrudd eller nye straffbare forhold.²

2 Saksbehandling

Avgjørelsesmyndigheten ved avbrutt gjennomføring er lagt til ungdomskoordinatoren, jf. [§ 30](#) første ledd. det innebærer ikke at ungdomskoordinatoren ikke kan rådføre seg f.eks. med konfliktrådslederen før beslutningen tas. I saker om oppfølging i konfliktråd vil beslutningen også kunne tas av rådgiveren som har ansvar for saken.³ Det er ikke noe krav til at ungdommen eller vergene skal samtykke.

Det at avgjørelsesmyndigheten ligger hos ungdomskoordinatoren, innebærer heller ikke at beslutningen ikke kan støtte seg på vurderinger fra andre, f.eks. opplysninger i en legeerklæring. Det er likevel ungdomskoordinatoren som fatter vedtak om at vilkårene for avbrudd er oppfylt, se nærmere i punkt 3, 4 og 5 nedenfor.

Ungdommen eller vergen skal selv søke om å få straffegjennomføringen avbrutt. Konfliktrådet kan imidlertid også på eget initiativ treffe vedtak om avbrudd, dersom vilkårene for det er oppfylt. I så tilfelle må ungdommen og vergene forhåndsvarsles, jf. [forvaltningsloven § 16](#), og gis anledning til å uttale seg, jf. [konfliktrådsloven § 22 b](#), og [barnekonvensjonen artikkel 12](#) og [Grunnloven § 104](#).

Avgjørelsen om avbrutt gjennomføring er enkeltvedtak, jf. [konfliktrådsloven § 22 e](#) første ledd bokstav d. Dette setter blant annet krav til utredning, skriftlighet og begrunnelse. [Konfliktrådsloven § 30](#) er en «kan»-regel, noe som innebærer at ungdomskoordinatoren må foreta en konkret vurdering av om avbrudd skal innvilges. De forholdene som tilsier avbrudd må veies mot de hensynene som tilsier at straffegjennomføringen bør fortsette. Videre skal det legges vekt på hvilke ulemper en avbrytelse vil medføre og konsekvensen av at straffegjennomføringstiden løper uten innhold dersom gjennomføringen ikke avbrytes. Det skal framgå av vedtaket hvordan hensynet til barnets beste er vurdert.

Barnets beste er et grunnleggende hensyn i alle saker som berører barn, jf. [barnekonvensjonen artikkel 3](#) og [Grunnloven § 104](#). Et avbrudd vil forskyve sluttidspunktet for straffegjennomføringen. Ungdommen vil heller ikke få den oppfølgingen ungdomsreaksjonen gir ved en avbrutt gjennomføring. Dersom straffegjennomføringen fortsetter, vil imidlertid de forholdene som begrunner et avbrudd kunne føre til at straffegjennomføringen fortsetter å løpe uten det tiltenkte innholdet. Det må derfor vurderes om det beste

¹ Se [Retningslinje - Utsatt oppstart av ungdomsstraff, ungdomsoppfølging og oppfølging i konfliktråd](#).

² Se [Rutine – Vilkårsbrudd](#) og [Rutine – Nye straffbare handlinger](#).

³ Det følger av at [§ 30](#) gjelder «så langt det passer» i saker om oppfølging i konfliktråd, jf. [§ 36](#) tredje ledd.

for ungdommen vil være å avbryte ungdomsreaksjonen eller om det beste vil være å fortsette straffegjennomføringen, men at tiltakene eventuelt justeres, jf. [konfliktrådsloven § 25](#) sjettede ledd.

Det er utarbeidet egne brevmaler for innvilgelse og avslag på avbrudd. Det er også maler for informasjon om gjenopptak av straffegjennomføringen etter avbrudd.

Et vedtak om avbrutt gjennomføring kan påklages av ungdommen og vergene, jf. [konfliktrådsloven § 22 e](#) andre ledd. Det skal opplyses om klageretten i vedtaket, og dette er inntatt i malene for vedtak om avbrutt gjennomføring. Se nærmere om klageadgang i [Retningslinje - Saksbehandling i klagesaker](#).

3 Avbrudd på grunn av ungdommens helsetilstand

Det kan være aktuelt å utsette straffegjennomføringen hvis ungdommen ikke er i stand til å gjennomføre, f.eks. på grunn av alvorlig rusproblematikk. Det kan også være situasjoner der ungdommen er for psykisk eller somatisk syk til å gjennomføre straffen. [Konfliktrådsloven § 30](#) første ledd gir blant annet hjemmel til å avbryte gjennomføringen dersom ungdommens «helsetilstand tilsier det».

Det er ungdommen selv (evt. ved verge eller advokat) som må dokumentere og sannsynliggjøre at vilkårene for avbrutt gjennomføring på grunn av ungdommens helsetilstand er oppfylt. Det må legges fram en legeerklæring der det tydelig framgår at fortsatt straffegjennomføring er utilrådelig ut fra ungdommens helse. Det er som nevnt likevel konfliktrådet som beslutter om straffegjennomføringen skal utsettes, se punkt 2. Det må særlig vurderes om det kan gjøres andre tilpasninger, som gjør at straffegjennomføringen likevel kan fortsette.

4 Avbrudd ved særlig tungtveiende grunner

Videre kan straffegjennomføringen avbrytes dersom det foreligger «særlig tungtveiende grunner som ikke kan avhjelpest på annen måte», jf. [§ 30](#) første ledd. Med dette siktes det først og fremst til forhold hos ungdommen.

Som eksempel kan straffegjennomføringen avbrytes dersom *ungdommen flytter*, og det er behov for å etablere et nytt oppfølgingsteam og gjøre justeringer i ungdomsplanen. I vurderingen skal det legges vekt på om flyttingen er permanent eller midlertidig. At ungdommen flytter til en institusjon, er ikke i seg selv en grunn til å avbryte gjennomføringen.

Dersom *ungdommen får tillatelse til å reise til utlandet* i gjennomføringstiden, jf. [konfliktrådsloven § 27](#) annet ledd bokstav b, kan det være aktuelt å avbryte gjennomføringen. I vurderingen skal det ses hen til formålet med og varigheten av reisen, og i hvilken grad reisen påvirker gjennomføringen av tiltakene i ungdomsplanen.

Et annet eksempel på tungtveiende grunner kan være *alvorlig sykdom i ungdommens nærmeste familie*.

Hvis *ungdommen varetektsfengsles*, vil dette kunne utgjøre «særlig tungtveiende grunner som ikke kan avhjelpest på annen måte». I en slik situasjon, er det viktig at ungdomskoordinatoren har dialog med påtalemyndigheten om varigheten på fengslingen, og om påtalemyndigheten kommer til å beslutte avbrudd etter [konfliktrådsloven § 32](#) andre ledd på grunn av det nye straffbare forholdet. Hvis påtalemyndigheten på dette tidspunktet ikke kan ta stilling til avbrudd etter [§ 32](#), og det ligger an til at straffegjennomføringen skal fortsette etter fengslingsperioden, er det en mulighet å utsette gjennomføringen etter [§ 30](#) dersom det ligger an til en fengsling av en viss varighet. Om straffegjennomføringen skal avbrytes i disse tilfellene må vurderes fra sak til sak. Det må blant vurderes i hvor stor grad ungdomsplanen må settes til side. Dersom ungdommen har tiltak hver dag, vil det kunne være nødvendig å avbryte gjennomføringen selv om varetektsfengslingen har relativt kort varighet. Dersom ungdomsplanen i stor grad kan oppfylles selv om ungdommen varetektsfengsles, for eksempel dersom varetektsfengslingen bare fører til bortfall av én

rustest, eller at et møte må utsettes, vil det normalt ikke være nødvendig med avbrudd. I de fleste tilfeller vil det være naturlig å beslutte avbrudd dersom varetektsfengslingen varer i mer enn én uke, men dette må altså vurderes konkret. Vedtak om avbrudd skal treffes så snart ungdomskoordinatoren blir kjent med at påtalemyndigheten vil begjære varetektsfengsling av en viss varighet, som i stor grad vil påvirke straffegjennomføringen. Det er ikke nødvendig å vente til varetektskjennelsen er rettskraftig.

Det kan også tenkes andre særlige forhold som kan begrunne avbrudd etter [§ 30](#) enn de eksemplene som er nevnt her.

5 Avbrudd i forbindelse med klagesak

Dersom hensynet til en sikkerhetsmessig og forsvarlig gjennomføring tilsier det, kan ungdomskoordinatoren avbryte gjennomføringen i forbindelse med klagesak etter [konfliktrådsloven § 22 e](#). Dette framgår av [§ 30](#) tredje ledd.

Behovet for avbrudd ved klage vil kunne stille seg ulikt avhengig av den konkrete saken. Ofte vil det være til ungdommens beste å fortsette oppfølgingen, også selv om avgjørelser som fattes under gjennomføringen er til klagebehandling. En utsettelse etter denne bestemmelsen vil først og fremst være aktuelt dersom ungdommen klager på ungdomsplanen i sin helhet, og klagen gis oppsettende virkning (utsatt iverksettelse) etter forvaltningsloven § 42, se [Retningslinje - Saksbehandling i klagesaker](#).

6 Fastsettelse av vilkår for avbrudd

Hvis det framstår nødvendig for at avbruddet skal være sikkerhetsmessig forsvarlig, skal ungdomskoordinatoren fastsette vilkår som nevnt i [§ 31](#) andre ledd eller [§ 33](#) andre ledd. Det vil si vilkår om at ungdommen skal

- overholde vilkår om oppholdssted
- unnlate kontakt med bestemte personer
- avstå fra å bruke alkohol eller andre berusende eller bedøvende midler og avgi nødvendige rusprøver
- møte til samtale med politiet, kriminalomsorgen, eller konfliktrådet,
- overholde vilkår om meldeplikt for politiet, kriminalomsorgen eller konfliktrådet

Dette kan være særlig aktuelt der det er en risiko for at ungdommen vil begå ny kriminalitet under avbruddet. Reglene om ungdommens medvirkning og vergens uttalerett i [§ 31](#) andre ledd og [§ 33](#) andre ledd gjelder også ved vilkårsfastsettelse.

Eventuelle vilkår følges opp av konfliktrådet, med mindre det stilles vilkår om møte eller meldeplikt til politiet eller kriminalomsorgen. Dersom vilkårene brytes, kan vedtaket om avbrudd omgjøres, og straffegjennomføringen fortsetter.

Dersom det settes vilkår, vil diss gjelde selv om ungdommen ikke får «godsrevet» noen gjennomføringstid.

7 Hvor lenge skal straffegjennomføringen utsettes eller avbrytes?

Det er ingen fastsatt grense for hvor lenge avbruddet skal vare. Dette må vurderes ut fra behovet i den enkelte saken. Tidsrammen for avbruddet skal framgå av vedtaket, og skal settes til tidspunktet da man antar at årsaken til avbruddet faller bort. Dersom årsaken er en utenlandstur, vil utløpstidspunktet være tidspunktet for tilbakekomst. Dersom årsaken er at ungdommen er til behandling, kan det være vanskeligere å anslå når ungdommen kan gjenoppta straffegjennomføringen. Det må likevel settes et tidspunkt, slik at det eventuelt kan foretas en ny vurdering når fristen.

Dersom vilkårene for avbrudd fortsatt er til stede når tidsrammen er utløpt, må det fattes nytt vedtak. Dersom vilkårene for avbrudd faller bort i den perioden utsettelsen eller avbruddet gjelder, plikter ungdommen å melde fra om dette. Det må i så tilfelle fattes et nytt vedtak om at straffen gjenopptas. Dette vil innebære en omgjøring av det opprinnelige vedtaket.

8 Oppstart etter avbrudd

Dersom straffegjennomføringen er avbrutt, vil gjennomføringstiden begynne å løpe igjen fra det tidspunktet gjennomføringen av ungdomsplanen starter igjen.⁴ Som hovedregel fortsetter straffegjennomføringen på de samme vilkårene og med den samme ungdomsplanen som før avbruddet. Gjennomføringen vil da normalt begynne å løpe igjen fra nytt møte i oppfølgingsteamet.

Som ellers kan ungdomskoordinatoren endre tiltakene i ungdomsplanen, forutsatt at det nye tiltaket er bedre egnet til å ivareta ungdommens behov, og at ungdomsplanen etter endringen er av tilsvarende eller lavere omfang og intensitet, jf. [konfliktrådsloven § 25](#) sjette ledd. Om dette skjer før nytt møte i oppfølgingsteamet, begynner gjennomføringstiden å løpe igjen fra dette tidspunktet. Dersom vilkårene for nytt ungdomsplanmøte etter [konfliktrådsloven § 31](#) tredje ledd eller [§ 33](#) tredje ledd er oppfylt, begynner gjennomføringen å løpe igjen fra det avholdes nytt ungdomsplanmøte.

Dette utgangspunktet kan fravikes dersom det er klart at ungdommen allerede har gjenopptatt straffegjennomføringen på annen måte, for eksempel ved å gjennomføre tiltak i ungdomsplanen.

Det er viktig at ungdomskoordinatoren dokumenterer de vurderingene som er gjort om når gjennomføringstiden begynner å løpe igjen, og at ungdommen orienteres om nytt sluttidspunkt (se egen mal).

Se også [Retningslinje – Ungdomsplan og oppfølgingsteam](#).

9 Versjonslogg av dette dokumentet

Endringslogg		
Dato	Endring utført av	Endringsbeskrivelse
05.06.2023	Fagutviklingsavdelingen	Retningslinje om «utsatt gjennomføring» som omfattet både utsatt oppstart og avbrutt gjennomføring.
01.09.2024	Fagutviklingsavdelingen	Retningslinjen er oppdatert i tråd med lovendringer som trådte i kraft 1. september 2024: <ul style="list-style-type: none">- Omtalen av utsatt oppstart er tatt ut (se egen retningslinje; Retningslinje - Utsatt oppstart av ungdomsstraff, ungdomsoppfølging og oppfølging i konfliktråd).- Utvidet omtale av begrunnelsesplikt og vurderingen av barnets beste.- Klageadgang, jf. konfliktrådsloven § 22 e.- Utvidet adgang til å sette vilkår, jf. konfliktrådsloven §§ 31 og 33.

⁴ Se [Prop. 139 L \(2022–2023\) punkt 17.5](#).